އެބެލިލި ޖެހިގެންވާ ގާތަކުން
ދެހަރުފު ގުޅުވުން

ރާއްޖޭގެ މަޖައްލާ އެއް. ދާރުލް އަރަބީ ދިރާސާގެ ފަތުރުވެރިއާގެ 279 ވަނަ އަދަދާއި 280 ވަނަ އަދަދުގައި ޝާއިޢުކުރި ލިޔުމާ މަޖުމޫއާވެ.
-އިދާރާ-

ދިވެހިބަހުގައި އެއް ހަރުފު އަކުރެއް ހަރުފާއި ގުޅުވުމުގެ ބާބު، ދިރާސާގައި ނުވާ ހަމަޔަކާއި، ވަހަކަ ދުއްކަލުގައި އަކުރާއި ދިރާސާގެ ބޭނުން ކުރުވުން ދާއި އެބެލިލިއެވެ. އެ ހަމަޔާގެ ޔަދެއިން އެއް ހަމައެއްގެ އަށްދަރި ދެހަރުފުގެ ދުވުދުރު އިޔާރާނަޖީ" އެބެލިލިޖެހިގެނަވާ ގާތުގެ (ގ) ގޮނައިން ކަމުގައި ހުދައެވެ. ނަމަވެސް އެގޮތް ލިޔުވިގެންވުން ހުރިވާ ޔަޔަކާއި، ހުރިނަވާ ޔަޔަކާއް ވާކަން ދިވެހިބަހުގެ އަސްޔާދުންގެ ލިޔެއްވުންޔަކަން ވެސް އެނގެން އެބަހުއްޖެވެ.

"މުބިނި ގަވާއިނި ލިޔުވިގެންވުން
ހުރިނަވާ ޔަޔައްވާ"
އިބުނުމުސާ ބުނި ޔަޔުން
ނަނޔައް ގޮވާއިރު ހަމަނަވާ"

ގޮތް ބޫނުނުކުން ހަރުފު ގުޅުވުން

ދަ ހަރުފު ގުޅުވުމުގައި (ދަ ބަހުގެ ދުރުދުރަށް) ގޮތް ނުގެނަސް ކަމުދާ ގޮޔާ، ދަ ހަރުފު ގުޅުވައިގެން ނަހަން އެލިއަދާ (ނުވަޔަ ދަ ބަހެއް ގޮތިގެން ނަމުއެއް އެތިދޫ) ގޮޔެވެ.

މިސާލަކަށް، ފަޔާގަޔަ މި ނަހަން ކިޔާއިރު "ފަޔާގެގަޔަ" މިހެން ކިޔައިގެން ކަމަކަށްދާނެއެވެ. މަސްވަލި މި ނަހަން ކިޔާއިރު "މަހުގެވަލި" މިހެން ވެސް ކިޔައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ވަރުލިދާ މި ނަހަން ކިޔާއިރު "ވަރުގެލިދާ" މިހެންވެސް ނުކިޔޫނެއެވެ. އެހެނީ، ވަރުލިދާ އެއީ ވަރުގެ ލިދައެއް ނޫނެވެ. ވަރުގެ ލިޔަދަރު ކިޔާ ނަމަކީ ވަރު ލިދައެވެ.

އެހެންނަމަވެސް ސިފާ ނަންނަމުގެ ގޮތުގައި ނުބެދޭ ދަ ހަރުފު ގުޅުވައިގެން ކިޔާ ބައެއް ނަންނަމުގައި، ގޮތް ބޫނުނުކުރަން ގުނުނާއި، ގޮތް ބޫނުނުކުރަން ކިޔާ އެގެއެވެ. އެގޮތުގައި

(1) އަޔިސްފި = އަޔިސްގެފި (2) މާދޭ މިހެން = މާދޭގެ މިހެން (3) ގަދަމު ދޮރު = ގަދަމުގެ

ދޮރި (4) ހިބާހު ފަސްބަހި = ހިބާހުގެ ފަސްބަހި (5) ފޮނު އަތްގަނޑު = ފޮނުގެ އަތްގަނޑު. މިފަދަ ބަސްތައް މިދެންނެވިހެން ދެ ގޮތަކަށް ލިޔާ އުޅެއެވެ.

<u>ގާފު ބޭނުންކޮށްގެން ދެ ލަފުޒު ގުޅުވާގޮތް</u>

ޢާއްމު އުސޫލުގައި (ގާފުތުދުވެރި ކޮންމެން ދެ ލަފުޒެއް ނުވަތަ ދެ ނަމެއް ގުޅުވާނަމަ، އެދެބަހެއްގެ ދުރުދަރުން އެބަހިއްޖެހަމައިގެ ގެނައުމާ (ގެ) އިސްތިޢުމާލުކުރެއެވެ. މި ގުޅު އިސްތިޢުމާލުކުރުމުގައި ގެލުވޭ ލަފުޒު ނުވަތަ ގެލުވޭނަމަށް (ގެގާ ދެ ބަހުން ކުރިން ލިޔާ ބަސް) ނިމުމާ އަކުރުގައި އޮންނަ ފިލިގެ ބާވަތުން (އުބުފިލި، އާބާފިލި، އައިބައިފިލި ނޫން ކޮންމެ ފިލިއެއް އޮތަސް) އިފިލި ބަދަލުކުރުމާއެކު، އުބުފިލި ގެފިލުގެ ކިޔައިދީން އުޅޭން އަކުރުއް ގެންނަން ވޮސް ޖެހިދެއެވެ. މިސާ ފަހުފިލި ބަދަލު ވޫގޮތުކައި އަކުރު އިތުރުކުރުވާ ގޮތުކަކެ މިސާލުތައް ތިރީގައި މިވަނީ އެވެ.

<u>ޙަޤީޤީ:</u> ޙަޤީޤީގެ މިސާލުތަކައި

މިވަނީ، ޙަޤީޤީގެ ފަހަތަށް އިބިފިލިޖެހިފައިވާ އަކުރުއް އިތުރުކުރުމުން ބަދަލުވެ، އޭގެ ފަހަތަށް "ގެ" އިތުރުވެފައެވެ.

(1) އަށްޑެހަގެ އަހަރުތައް (އަށްޑެހަ + އަހަރުތައް)

(2) މަހާނަތިގެ ވެލި (މަހާނަ + ވެލި)

(3) ބާރައިގެ ގުނަ (ބާރަ + ގުނަ)

(4) ހަތައިގެ ވައި (ހަތަ + ވައި)

(5) ސަތޭކައިގެ ބުރު (ސަތޭކަ + ބުރު)

(6) ތަވައިގެ މައިގަނޑު (ތަވަ + މައިގަނޑު)

(7) ހަމައިގެ މަތިން (ހަމަ + މަތިން)

(8) ތޭރައިގެ އަސްރު (ތޭރަ + އަސްރު)

(9) އާދައިގެ ކަންތައްތައް (އާދަ + ކަންތައްތައް)

(10) އަށައިގެ ދުވަސްތައް (އަށަ + ދުވަސްތައް)

(11) ހިއްތަދައިގެ ހިތި (ހިއްތަދަ + ހިތި)

(12) ދޭގައިގެ ދަރަ (ދޭގަ + ދަރަ)

(13) ދޭސައިގެ ފުރަތަމަ ދުވަސް (ދޭސަ + ފުރަތަމަ ދުވަސް)

(14) މަޑައިގެ ކަނިފަތް (މަޑަ + ކަނިފަތް)

(15) މިހަރައިގެ ޒަފަރު (މިހަރަ + ޒަފަރު)

<u>ޢިބީރީ:</u> ޢިބީރީގެ މިސާލުތަކައިވަނީ، ދެ ތަފާތު ގުޅުވުމުގައި ގެލުވޭ ބަސް (ގެގާ ދެ ތަފާތުން ކުރިން ލިޔާ ތަފާތު) ޢިބީރީއްދަރަން ނިމިފައިވާނަމަ އެ ޢިބީރީގެ ބަދަލުގައި ޢިބީރީޖެހާ އޭގެ ފަހަތަށް އެބުރި ޑާޅު (ގެ) އިތުރުކުރުމުފައެވެ.

(1) މޮހީގެ ތޮއްނު (މޮހި + ތޮއްނު)

(2) ކަނީގެ މަޑު (ކަނި + މަޑު)

(3) ދޯނިގެ ދިރުމުނަބާ (ދޯނި + ދިރުމުނަބާ)

(4) ކޯރިގެ ނިތްގަނޑު (ކޯރި + ނިއްގަނޑު)

(5) ބޭނބިގެ ހިތުހި (ބޭނބި + ހިތުހި)

(6) ވަޅިގެ ޖިނދު (ވަޅި + ޖިނދު)

(7) ޗަކިގެ ވާގަނޑު (ޗަކި + ވާގަނޑު)

(8) ރަކިގެ ބާވަތެއް (ރަކި + ބާވަތް)

(9) އަލިގެ ހުނު (އަލި + ހުނު)

(10) ހިނދިގެ ބޭރުތަރާވް (ހިނދި + ބޭރުތަރާވް)

(11) ކަޅިގެ ދަތްކޮޅު (ކަޅި + ދަތްކޮޅު)

(12) ބަނޑިގެ ބަސްތަރާއް (ބަނޑި + ބަސްތަރާއް)

(13) ކަނޑިގެ ރަހަ (ކަނޑި + ރަހަ)

(14) ކޭޅުމަތިގެ ކުޅަ (ކޭޅުމަތި + ކުޅަ)

(15) އަރިގެ އަދަދު (އަރި + އަދަދު)

(16) އައްސިގެ އުނދަގޫ (އައްސި + އުނދަގޫ)

(17) އުޖިގެ ނާރެސް (އުޖި + ނާރެސް)

(18) އޭޖިގެ ހުންގާނު (އޭޖި + ހުންގާނު)

(19) ކާއްޗިގެ ރޮށު (ކާއްޗި + ރޮށު)

(20) ތައްޓިގެ ބޮ (ތައްޓި + ބޮ)

(21) ސައްޓިގެ ތޫ (ސައްޓި + ތޫ)

(22) ކޭއްޗިގެ އެތެރެ (ކޭއްޗި + އެތެރެ)

(23) ބަޗިގެ ސަބަބު (ބަޗި + ސަބަބު)

(24) އައްޔިގެ ވަސް (އައްޔި + ވަސް)

ބަޔާން: އާބާރީގެ މިސާލުތަކުގައި، ފުން ތަފުޒުގެ ނިމޭ އަކުރުގައިވާ އާބާރީ ބަދަލުވުން ފަހަތަށް އެބާރީ ގާފު (ގ) އިތުރުވާގޮތައި ފަހު އަކުރުގެ އާބާރީ އަބަފިއްޔަކަށް ބަދަލުކޮށް ފަހަތަށް އެބާރީ ތާވުއް (ތު) ގެއަދި ތާވުގެ ފަހަތަށް އެބާރީ ގާފު (ގ) އިތުރުވާގޮތް ދިމާވެއެވެ.

(ހ) މަހާގެ ތަޅުތު (މަހާ + ތަޅުތު)

މީހާގެ ވިސްނުން (މީހާ + ވިސްނުން)

(ނާ) ފަނަތާގެ ދަނޑި (ފަނާ + ދަނޑި)

މިނަތާގެ ކުރަ (މިނާ + ކުރަ)

(ރާ) ތޭރާގެ ރިހަ (ތޭރާ + ރިހަ)

ރާގެ ރަހަ (ރާ + ރަހަ)

ސައިކަރާގެ މަތި (ސައިކަރާ + މަތި)

އަރަތާގެ ކޭޅު (އަރާ + ކޭޅު)

(ބާ) އަސްބާގެ ކަޖި (އަސްބާ + ކަޖި)

ދުސްކިބަތާގެ އަތްގަނޑު (ދުސްކިބާ + އަތްގަނޑު)

އަޖުބާގެ ސިއްކަ (އަޖުބާ + ސިއްކަ)

(ގާ) އުގަތާގެ ތޭނި (އުގާ + ތޭނި)

ބުރަދުގެ ތި (ބުރާ + ތި)

ވަތިރުގެ އުނު (ވަތި + އުނު)

(ލާ) ލަންކާގެ ވިޔަލަން (ލަންކާ + ވިޔަލަން)

ހިލާގެ ތުން (ހިލާ + ތުން)

(ގާ) ލަގާގެ ބޮޑުކަން (ލަގާ + ބޮޑުކަން)

މަހާނަގަލުގެ ބި (މަހާނަގާ + ބި)

(ޏާ) ދުޏާގެ އަސަރު (ދުޏާ + އަސަރު)

ތުލުސިވިޏާގެ ބާވަތް (ތުލުސިވިޏާ + ބާވަތް)

(ސާ) ސަވުސަލުގެ ދަނޑި (ސަވުސާ + ދަނޑި)

ލަބަންސާގެ ދު ކޮޅު (ލަބަންސާ + ދުކޮޅު)

(ޑާ) ތޯރަވާގެ ތުން (ތޯރަވާ + ތުން)

ޑާވާގެ ވުސްވަން (ޑާވާ + ވުސްވަން)

ތަވާގެ ލު (ތަވާ + ލު)

(ޒާ) އޮޒަލުގެ ދަނޑި (އޮޒާ + ދަނޑި)

ލަނޑާގެ ކަނިލައި (ލަނޑާ + ކަނިލައި)

(ޓާ) އަޓާގެ ދަނޑި (އަޓާ + ދަނޑި)

ސަވާގެ ކުޑިވަރު (ސަވާ + ކުޑިވަރު)

(ޔާ) ލަޔާގެ އަލި (ލަޔާ + އަލި)

ދަޔާގެ ވިންވަރު (ދަޔާ + ވިންވަރު)

(ޕާ) ނަލާގެ ހަދަދު (ނަލާ + ހަދަދު)

ބަލާގެ ވުދާ (ބަލާ + ވުދާ)

(ޖާ) ސުވުރުޖާގެ އަގު (ސުވުރުޖާ + އަގު)

ރޮޖުގެ ސަވި (ރޮޖާ + ސަވި)

(ޗާ) ކަދާގެ ލު (ކަދާ + ލު)

ކަދިދާގެ ރުގު (ކަދިދާ + ރުގު)

(ޙާ) އަނިޙާގެ ބޮޑުކަން (އަނިޙާ + ބޮޑުކަން)

(މާ) މަލުގެ ބިމިން (މާ + ބިމިން)

ބަނޑިޙަލުގެ ކޮތި (ބަނޑިޙާ + ކޮތި (ނުނިމާ)

***